

2 wo
Wydano z dubletów
Bibl. Publ. m. st. W-wy

NALEŻNOŚĆ POCZTOWA OPŁACONA RYCZAŁTEM. CENA NUMERU 60 GROSZY

SAMORZĄD

TYGODNIK

POŚWIĘCONY SPRAWOM SAMORZĄDU
TERYTORJALNEGO

Rok XVII.

Warszawa, 11 sierpnia 1935 r.

№ 32.

TREŚĆ NUMERU

S. Michalski. — O przyspieszenie akcji oddłużenia związków samorządowych na podstawie rozporządzenia z dn. 24 października 1934 roku.

Ze Związku Powiatów R. P.

Sprawy bieżące

Wiadomości gospodarcze

Poradnik samorządowy

*Mile upłynę, im
chwile,
Niejedną przejadą,
mile...
na rowerach*

PAŃSTWOWYCH WYTWÓRNI UZBROJENIA
Biuro Sprzedaży Rowerów
Warszawa, Ossolińskich 1.

Rutynowany rachmistrz samorządowy i buchalter-bilansista, 15 lat pracy biurowej w tym 4 lata pracy samorządowej, obznajmiony dokładnie z prawem budżetowym i instrukcją kasowo-rachunkową, dobry organizator w pracach buchalteryjnych, poszukuje pracy, inspektora Samorządu Gminnego, rachmistrza Wydz. Powiatow. lub Zarządu Miejskiego, względnie Sekretarza Gminy. Miejscowość obojętna.

Łaskawe oferty proszę skierować pod „rachmistrz 1“, do administracji tygodnika „Samorząd“.

FABRYKA KAS STALOBETONOWYCH I WYROBÓW ŻELAZNYCH

HENRYK JARDEL

Warszawa, ul. Madalińskiego 29, tel. 8-91-97.

Kasy stalobetonowe typu specjalnego dla gmin wiejskich, instytucji samorządowych, komunalnych kas oszczędności, P. K. O. i t. p. oraz kasetki żelazne do pieniędzy i szafy żelazne do aktów.

Pomocnik sekretarza. Urzędnik Wydziału Finansowego miasta Warszawy Absolwent Wyższej Szkoły Dziennikarskiej, Szkoły Urzędników Administracji Gminnej oraz Państwowej Szkoły Kupieckiej.

Zna niemiecki, stenografię, maszynę. Poszukuje jakiegokolwiek zajęcia w samorządzie. Warszawa, Grzybowska 74 m. 62. Sujak.

Poszukuję posady dozorczy sanitarnego lub dezynfektora przy szpitalu. Posiadam długoletnią praktykę oraz chlubne referencje.

Łaskawe zgłoszenia uprasza się skierowywać: Warszawa, ul. Przemysłowa 34 m. 25. Januszko Bolesław.

cz. 13458/17/32

SAMORZĄD

TYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWOM SAMORZĄDU TERYTORJALNEGO

<p>PRENUMERATA KWARTALNA 7.50 ZŁOTYCH. OD 6 EGZEMPLARZY 6.25 ZŁ. NUMER POJEDYŃCZY 60 GROSZY KONTO CZEKOWE w P. K. O. 52.020</p>	<p>REDAKCJA I ADMINISTRACJA WARSZAWA, MARSZAŁKOWSKA 81a TELEFONY: REDAKCJI 8-79-77. ADMINISTRACJI 9-61-92. Redakcja rękopisów nadesłanych nie zwraca.</p>	<p>Ceny ogłoszeń: Strona w tekście: 350 zł. 1/3 — str. 175 zł. — 1/4 str. 87 zł. 50 gr. Poza tekstem za str. 250 zł. — 1/2 str. 125 zł., 1/4 str. 62 zł. 50 gr. Publikacje bilansów o 50% drożej. Ogłoszenia instytucji komunalnych (dostarczone bezpośrednio do Administracji) za str. 120 zł., 1/2 str. 60 zł. — 1/4 str. 30 zł.</p>
---	---	--

Redaktor — Franciszek Branny

ROK XVII.

WARSZAWA, 11 SIERPNIĄ 1935 r.

Nr. 32

TREŚĆ Nr. 32: O przyspieszenie akcji oddłużenia związków samorządowych na podstawie rozporządzenia z dn. 24 października 1934 r. — S. Michalski. Ze Związku Powiatów R. P. Sprawy bieżące. Wiadomości gospodarcze. Poradnik.

O przyspieszenie akcji oddłużenia związków samorządowych na podstawie rozporządzenia z dn. 24 października 1934 r.

Od chwili wydania Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. o poprawie gospodarki i finansów związków samorządowych (Dz. U. R. P., poz. 846 z 1934 r.) upłynęło dziewięć miesięcy. Dotychczas jednak rozporządzenie to nie może w pełni działać wskutek braku przepisów wykonawczych, zwłaszcza, że szereg spraw, unormowanych ogólnie lub niekompletnie, domaga się gruntownego wyjaśnienia lub nawet uzupełnienia. Z tych też — między innymi — powodów, związki samorządowe okazują naogół słabe zainteresowanie możliwościami, jakie im przynosi rozporządzenie.

Rozporządzenie z dnia 24 października, jako doniosłe wydarzenie w dziedzinie kredytu komunalnego, poddałem szczegółowej analizie i krytyce kiedyś indziej („Samorząd“ Nr. 5 z r. b. „Oddłużenie samorządów a instytucje kredytu komunalnego“, zwłaszcza zaś w „Oszczędności“: Nr. 2 z r. b. „Oddłużenie samorządów i K. K. O.“ oraz w Nr. 7 z r. b. „Banki komunalne i oddłużenie samorządów“). Na tem miejscu pragnę podkreślić konieczność szybkiego wydania przepisów wykonawczych oraz pokrótce omówić te główne zagadnienia, które w tych przepisach winny znaleźć wyświetlenie lub domagają się uzupełnienia w dodatkowych aktach ustawodawczych.

Opóźnianie wydania przepisów wykonawczych oraz powolne tempo prac komisji oszczędnościowo - oddłużeniowych przedłuża w samorządach okres trudności finansowych, które nie pozwalają na właściwe wykonywanie zadań, jak również na realne planowanie pewnych niezbędnych prac na najbliższą przyszłość. Niewątpliwie powody przedłużania się tego stanu niepewności leżą w pewnej części i po stronie zainteresowanych związków samorządowych, które

nie dążą do wykorzystania należycie i w odpowiednim tempie możliwości, stworzonych dla nich w rozporządzeniu, jak również w słabym tylko stopniu podejmują akcję opracowywania, w granicach aktualnego stanu prawnego w zakresie obowiązkowych zadań samorządu, planów gospodarki finansowej, w szczególności oddłużenia oraz przedkładania ich władzom nadzorczym i specjalnie powołanym w rozporządzeniu organom t. j. komisjom oszczędnościowo - oddłużeniowym. Akcja taka, podając zupełnie konkretny materiał, niewątpliwie przyczyniłaby się wybitnie do wzmoczenia ogólnych prac nad poprawą gospodarki i finansów związków samorządowych zarówno w zakresie problemów ściśle finansowo - kredytowych jak i ogólnej gospodarki i rewizji ustawowych obowiązków i świadczeń samorządu. Sytuacja wygląda obecnie tak, jakby związki samorządowe oczekiwały dalszych, bardziej radykalnych zarządzeń, nie wierząc w skuteczność obecnie przepisanych ulg.

Niezależnie od sprawy wewnętrznych trudności finansowych związków samorządowych, nadmierne długi okres obowiązywania rozporządzenia a nie działania wprowadza czynniki niepożądane z punktu widzenia pewności stosunków prawnych i zaufania między dłużnikami — związkami samorządowymi a ich wierzycielami.

W okresie przed wydaniem rozporządzenia stosunki między samorządami a wierzycielami podlegały samoczynnej regulacji, po wydaniu rozporządzenia ów proces dobrowolnego układowania się z wierzycielami niewątpliwie został zahamowany, działanie naturalnej gry sił między dłużnikiem a wierzycielem zawieszono. Nie wydaje mi się słusznym, odpowiadającym rzeczywistości, pogląd, jakoby groźba zastoso-

11-1749/70/230

wania przepisów rozporządzenia skuteczniej skłaniała wierzycieli do zawierania dogodnych dla związków samorządowych układów.

Przepisy wykonawcze do rozporządzenia muszą posiadać charakter gruntowny, albowiem samo rozporządzenie, wbrew warunkom, które winny obowiązywać akty o charakterze wyjątkowym, nie grzeszy jasnością i przejrzystością konstrukcji, wykluczającej jakąkolwiek dowolność w interpretacji. Oparte w swej budowie ogólnej na dwóch słusznych i celowych zasadach: powszechnych norm oddłużenia, dających jednakowe ulgi dla wszystkich dłużnych związków samorządowych i indywidualnych planach oddłużenia w postępowaniu przed komisjami dla tych związków samorządowych, których sytuacja wymaga zastosowania specjalnych ulg, posiada szereg poważnych braków, niedomówień w postaci np. regulowania jedynie fragmentu danego zjawiska, gdy charakter jego nie dopuszcza tego sposobu podejścia.

Przechodząc do bliższego przedstawienia tych ważniejszych spraw, które domagają się uregulowania w przepisach wykonawczych, pragnę przede wszystkim zwrócić uwagę na pewne sprzeczności czy niedomówienia, jakie zachodzą między oddłużeniem na podstawie powszechnych norm oddłużenia a oddłużeniem w postępowaniu przed komisjami. Faktycznie żadna z główniejszych operacji, przewidzianych w powszechnych normach oddłużenia, nie może być przeprowadzona w obecnej chwili. Postępowaniu oddłużeniowemu przed komisjami i powszechnym normom oddłużenia poddane są te same kategorie długów, stąd równoczesne stosowanie obu form oddłużenia jest niemożliwe choćby z powodów technicznych. Ani konwersja zadłużenia w bankach (art. 1) ani spłata zadłużenia w K. K. O. w sposób przewidziany art. 5 nie będzie mogła mieć w obecnej chwili miejsca, dopóki nie zostanie określone, które związki samorządowe poddane zostaną oddłużeniu w postępowaniu przed komisjami, t. zn. będą korzystały ze szczególnych ulg, nie zostanie wyjaśniony stosunek planu oddłużeniowego do powszechnych norm oddłużeniowych. Konwersje przewidziane w powszechnych normach oddłużenia muszą posiadać z natury rzeczy jednolite warunki dla wszystkich związków samorządowych zarówno w zakresie okresu spłaty (amortyzacji) jak i oprocentowania. Plan oddłużenia natomiast może, choć nie musi, przewidywać dla danego związku samorządowego szczególne ulgi przewidziane w artykule 18 rozporządzenia, polegające na zastosowaniu wyjątkowo niskiego oprocentowania lub znacznie dłuższego okresu spłaty. Stąd dopóki nie będą określone te związki samorządowe, które wymagają wyjątkowych ulg, przekraczających rozmiary ulg przepisanych w powszechnych normach oddłużenia, zrealizowanie tych ostatnich będzie utrudnione. Będzie ono takim również jeszcze z innego powodu: w pewnych wypadkach na podstawie art. 18 będzie podlegała redukcji suma zaległości przez umorzenie zaległych odsetek. Takież odsetki podlegają konwersji na pożyczkę długoterminową na podstawie artykułu 1 rozporządzenia. Będzie można taką konwersję przeprowadzić dopiero wtedy, kiedy będzie wiadomem, że kwestja zaległych odsetek została już w ten czy inny sposób ostatecznie załatwiona.

Dalsze wątpliwości nasuwają się przy kolejnym przeglądzie spraw, które domagają się przepisów wykonawczych. Będę je przedstawiał dla ułatwienia według kolejności artykułów rozporządzenia.

A więc art. 2. W tej formie, w jakiej został zredagowany w rozporządzeniu, wydaje się być zamierzonym nie dla oddłużenia samorządów, ale raczej dla stworzenia B. G. K. i bankom komunalnym pewnych dogodności w administrowaniu swemi funduszami. Przewiduje spłatę lokat instytucyj prawa publicznego w tych bankach, użytych zgodnie z przeznaczeniem na pożyczki dla związków samorządowych, papierami pochodzącymi z emisji tych banków, natomiast zupełnie nie wspomina o równoległych pożyczkach samorządowych. Ponieważ nie podpadają one pod przepisy art. 1 ze względu na konieczną równoległość pożyczek z opartą na nich emisją papierów procentowych, koniecznym jest dla rozproszenia wszelkich wątpliwości, uzupełnienie tego artykułu w myśl powyższych przesłanek. Druga sprawa z tym artykułem związana, to charakter tej konwersji: przymusowa czy pozostawiona inicjatywie instytucji wierzycielskiej (banku). Z brzmienia artykułu — fakultatywna, niema jednak żadnych realnych argumentów, zwłaszcza zważywszy długoterminowy charakter owych lokat, za pozostawieniem jej tego charakteru; wydaje mi się, ażeby ponad pewną minimalną wysokość pożyczki, podobna konwersja była powszechną, przymusową. Trzecia sprawa tego artykułu, to jego stosunek do oddłużenia w postępowaniu przed komisjami. Oczywiście konwersja będzie mogła być przeprowadzoną, o ile plan oddłużenia nie będzie przewidywał jakichś szczególnych ulg w tego typu pożyczkach, ulg wykraczających poza ustalone warunki emisji. Chodzi jednak o co innego: aby wyraźnie ustalić, że ewentualne ofiary, do jakich będzie pociągnięty wierzyciel z mocy art. 18 w postępowaniu przed komisjami, dotyczyły właściwego wierzyciela, t. zn. owej instytucji prawa publicznego, a nie banku, który w danym wypadku był raczej pośrednikiem, skrępowany przeznaczeniem lokaty. Inna rzecz, że najpoważniejsza grupa wśród owych instytucyj prawa publicznego, mianowicie instytucje ubezpieczeń społecznych wyłączona została z postępowania przed komisjami, a udzielanie ulg w tym zakresie pozostawione zostało uznaniu Ministra Opieki Społecznej (art. 7 ust. (2)).

Art. 4 dotyczy kredytów, udzielonych przez komunalne kasy oszczędności z funduszy instytucyj kredytowych i prawa publicznego, których spłata zostaje odroczone do dnia 1 stycznia 1938 r., a oprocentowanie ich obniżone do 5½% rocznie. Instytucje kredytowe i prawa publicznego, przejmą wierzytelności K. K. O., zwalniając K. K. O. z obliża. Artykuł ten nasuwa następujące uwagi:

1) przedewszystkiem w świetle całości przepisów rozporządzenia i jego założeń zupełnie przypadkowym, niczem nieuzasadnionem — jest odroczenie tego typu pożyczek do dnia 1 stycznia 1938 r., a nie zastosowanie właściwej konwersji. Gdyby instytucje kredytowe i prawa publicznego, które mają przejąć tego typu wierzytelności od K. K. O., były obowiązane do udzielania ulg na podstawie innych przepisów rozporządzenia, odroczenie takie byłoby najzupełniej bezprzedmiotowe;

2) niewiadomo zupełnie co należy rozumieć przez pojęcie „fundusze“, chyba świadomie przeciwstawione pojęciu „lokaty“, zastosowanemu w art. 2. Gdyby przez to rozumieć zarówno lokaty, związane przeznaczeniem jak i zwykle wkłady, to operacja przewidziana w tym artykule poprostu byłaby wycofaniem z K. K. O. takiej sumy ułokowanych kapitałów, na jaką wystarczą wierzytelności K. K. O. wobec samorządów, jednak samorzady nie osiągnęłyby w danym wypadku żadnych ulg, a przepis tego artykułu odciążyłby jedynie K. K. O. od pewnej sumy kredytów samorządowych. Wydaje się jedynie słusznym przyjęcie w całej rozciągłości zasady art. 5 i zamiany tego rodzaju zobowiązań samorządowych na kredyt emisyjny. W ten sposób zrealizować będzie można postulat zwolnienia kas ze specjalnego obciążenia z tytułu lokat związanych tych instytucji, równocześnie zaś przyniesie się realne ulgi związkom samorządowym,

3) wyjaśnienia domaga się stosowanie w tym wypadku przepisów art. 18 w postępowaniu przed komisjami. Zasadniczo z tytułu kredytów, udzielanych przez kasę związkom samorządowym z wszelkich funduszy, z wyjątkiem pożyczek udzielonych z lokat na ten cel przeznaczonych, kiedy kasa grała rolę i pośrednika i gwaranta, odpowiada kasa i ona winna być pociągnięta do ofiar przewidzianych w artykule 18. Trudno byłoby jednak wymagać tych ofiar, z tytułu wierzytelności, które mają być właśnie jej zabrane.

Art. 5, przewidujący spłatę zadłużenia związków samorz. w K. K. O. obligacjami banków komunalnych, mimo niefortunnej redakcji, jest w swej istocie jasny i wymaga jedynie ustalenia warunków emisji, podobnie zresztą jak art. 2 oraz określenia w jakich rozmiarach podobna konwersja ma być dokonana. Wydaje się słusznym, że K. K. O. obowiązana będzie przyjąć obligacje na spłatę tych pożyczek, natomiast rozporządzenie nie zawiera wyraźnej dyspozycji w kierunku przymusowego zlikwidowania całego zadłużenia związków samorządowych w K. K. O. w podobny sposób. Ocena w tym względzie powinna opierać się na koniecznych warunkach oddłużenia danego samorządu oraz sytuacji finansowej K. K. O., przyczem ta ostatnia powinna mieć prawo inicjatywy w kierunku zamiany swych wierzytelności samorządowych na obligacje. Dotyczyłoby to również art.

4 w tej jego części, która pojęciem „funduszy“ obejmuje zwykle wkłady instytucji kredytowych i prawa publicznego w K. K. O.

Całość norm dotyczących likwidacji zadłużenia samorządów w K. K. O. wymaga, moim zdaniem, uzupełnienia w tym kierunku, ażeby obligacje banków komunalnych, przyjęte przez K. K. O. na spłatę zadłużenia samorządowego, były brane pod uwagę przy ustalaniu zadłużenia samorządów w K. K. O. w stosunku do wkładów oszczędnościowych w myśl art. 25 prawa o K. K. O.

Przechodzę obecnie do przepisów o oddłużeniu w postępowaniu przed komisjami i Urzędem Rozjemczym. Art. 18 przewiduje stosowanie daleko idących ulg, które wymagają jednak uzupełnienia, inaczej będą nierealne. Choć w praktyce nie wszystkie ulgi przewidziane art. 18 będą stosowane w każdym wypadku, a w całości tylko wyjątkowo w stosunku do niektórych, szczególnie zadłużonych związków samorządowych, to jednak formalnie zostały naruszone zasady kredytu emisyjnego. W rozporządzeniu została przewidziana możliwość obniżenia oprocentowania i przedłużenia okresu umorzenia wierzytelności, zabezpieczających wypuszczone przez banki komunalne obligacje, natomiast przemilczana zupełnie druga część operacji emisyjnej, mianowicie obligacje, których oprocentowanie i okres amortyzacyjny pozostają bez zmian. W dotychczasowym ustawodawstwie kryzysowym mieliśmy już wypadek ustawowego zerwania równoległości między warunkami emisji papierów procentowych, a wierzytelnościami, zabezpieczającymi te emisje, mianowicie przy konwersji obligacji i listów zastawnych oraz zabezpieczających je pożyczek banków państwowych z mocy ustawy z dn. 20.XII.1932 r. W tym wypadku jednak zostały przewidziane specjalne umowy z instytucjami publicznymi, posiadającymi w portfelu pakiety odnośnych papierów, zaś dla prywatnych posiadaczy została przewidziana dopłata ze Skarbu Państwa. W tym kierunku wymaga uzupełnienia rozporządzenie z dn. 24 października.

W tej czy innej formie do świadczeń w związku z oddłużeniem będzie musiał być powołany Komunalny Fundusz Pożyczkowo-Zapomogowy przez swój charakter samopomocy nadający się wybitnie do tego celu.

S. Michalski.

Ze Związku Powiatów Rzeczypospolitej Polskiej

SPRAWOZDANIE

Z DZIAŁALNOŚCI ZWIĄZKU POWIATÓW RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ ZA OKRES OD DNIA 1.IV.1934 ROKU DO DNIA 31.III.1935 ROKU, ZŁOŻONE PANU MINISTROWI SPRAW WEWNĘTRZNYCH W MYŚL ART. 20 STATUTU ZWIĄZKU.

A. CZŁONKOWIE I ORGANA ZWIĄZKU.

Członkowie. W dniu 31 marca 1935 r. do Związku należało 233 powiatowych związków samorządowych na ogólną liczbę 239 powiatów. Do Związku nie należą powiaty: Opoczno, Rawa Ruska,

Rudki, żółkiew, Starogard i Rybnik. W okresie sprawozdawczym przystąpił do Związku w charakterze członka Szczuczyn k/Lidy.

Zjazd Główny. Przewidziany w § 5 statutu Związku Zjazd Główny delegatów powiatowych związków samorządowych odbył się w dn. 2 — 3 lutego 1935 r. w Katowicach. Szczegółowe sprawozdanie z przebiegu i wyniku obrad zamieszczono w tygodniku „Samorząd“ Nr. 7 z dn. 17 lutego 1935 r.

Rada. Skład osobowy Rady Związku na dzień 31 marca 1935 r. przedstawia się następująco:

Grupa terytorjalna (§ 7 p. 1 statutu).

Woj. Białostockie.

1. Franciszek Kulikowski.
2. Ludwik Choynowski.

Woj. Kieleckie.

3. Edward Kleszczyński.
4. v a c a t.

Woj. Krakowskie.

5. Wincenty Hyla.
6. v a c a t.

Woj. Lubelskie.

7. Felicjan Lechnicki.
8. Bolesław Wnuk.

Woj. Lwowskie.

9. Kazimierz Lenczewski.
10. v a c a t.

Woj. Łódzkie.

11. Stanisław Leopold.
12. v a c a t.

Woj. Nowogrodzkie.

13. v a c a t.
14. Władysław Malski.

Woj. Poleskie.

15. Jerzy Osmołowski.
16. v a c a t.

Woj. Pomorskie.

17. Dr. Konrad Siudowski.
18. Hipolit Niepokulczycki.

Woj. Poznańskie.

19. v a c a t.
20. v a c a t.

Woj. Stanisławowskie.

21. Władysław Dzieduszycki.
22. Inż. Józef Tarantiuk.

Woj. Śląskie.

23. v a c a t.
24. Jan Koj.

Woj. Tarnopolskie.

25. Władysław Cieński.
26. Jan Płachta.

Woj. Wileńskie.

27. Wiktor Niedźwiedzki.
28. v a c a t.

Woj. Warszawskie.

29. v a c a t.
30. Kazimierz Dziewanowski.

Woj. Wołyńskie.

31. Antoni Hermaszewski.
32. v a c a t.

Grupa Ogólna (§ 7 p. 2 statutu).

33. Dr. Maurycy Zdzisław Jaroszyński.
34. Edward Dunin-Markiewicz.
35. Ignacy Puławski.
36. Jerzy Czarnocki.
37. Józef Moczulski.
38. Juljusz Marossanyi.
39. Józef Polkowski.
40. Józef Palarczyk.
41. Józef Poniatowski.

Grupa Kooptowanych (§ 7 p. 3 statutu).

42. Stanisław Gliszczyński.
43. Aleksy Rzewski.
44. Olgierd Jeleński.
45. Waclaw Gajewski.
46. Dr. Kazimierz Duch.
47. Dr. Juljan Trzciniński.

Grupa z § 9 statutu.

48. Franciszek Branny — Dyrektor Związku i Redaktor tyg. „Samorząd“.
49. Dr. Wilhelm Seidler — Prezes autonomicznego Oddziału Związku woj. Śląskiego.

W okresie sprawozdawczym odbyło się posiedzenie Rady Związku w dniu 19 stycznia 1935 r. (sprawozdanie zamieszczono w Nr. 4-tym tyg. „Samorząd“ z dn. 27 stycznia 1935 r.).

Zarząd. W skład obecnego Zarządu Związku wchodzi: 1) Dr. Maurycy Zdzisław Jaroszyński — Prezes, 2) Edward Dunin-Markiewicz — Wiceprezes, 3) Dr. Juljan Trzciniński — Wiceprezes, oraz członkowie: 4) Franciszek Branny, 5) Jerzy Czarnocki, 6) Władysław Dzieduszycki, 7) Stanisław Gliszczyński, 8) Edward Kleszczyński, 9) Ignacy Puławski, 10) Aleksy Rzewski, i 11) Dr. Wilhelm Seidler.

W okresie sprawozdawczym Zarząd odbył 4 posiedzenia, a mianowicie: 24 maja 1934 r., 2 października 1934 r., 5 grudnia 1934 r. i 18 stycznia 1935 r.

Zjazdy Wojewódzkie. W okresie sprawozdawczym Zjazdy nie odbyły się.

B. DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZKU.

Działalność Związku w okresie sprawozdawczym, podobnie jak i w poprzednich okresach, rozwija się w trzech zasadniczych kierunkach:

I. zapewnienia powiatowemu samorządowi terytorjalnemu najodpowiedniejszych prawnych i faktycznych warunków istnienia i rozwoju;

II. ustalania opinii samorządu powiatowego

w sprawach, które go dotyczą i reprezentowania tej opinii nazewnątrz;

III. stwarzania pomocy powiatowym związkom samorządowym w spełnianiu ich zadań.

I.

Okres sprawozdawczy pozostaje z jednej strony w dalszym ciągu pod znakiem rozporządzeń wykonawczych do ustawy z dnia 23 marca 1933 r. o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorjalnego, z drugiej zaś — przynosi w znacznym stopniu w rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 roku o poprawie gospodarki i finansów związków samorządowych (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 846) realizację postulatów, wysuwanych oddawna w tej dziedzinie przez Związek Powiatów.

Sprawy ustrojowe. Wśród momentów współdziałania w okresie sprawozdawczym w akcji wprowadzania w życie ustawy samorządowej wymienić należy przede wszystkim między innymi:

zaopiniowanie w dniu 12 kwietnia 1934 r. na żądanie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych projektu III rozporządzenia wykonawczego do ustawy samorządowej. W opinii tej Związek poddał szczegółowej analizie krytycznej wymieniony projekt, formułując zarazem i uzasadniając dezyderaty związków samorządowych w zakresie przepisów, dotyczących gminy wiejskiej.

Skolei, na skutek zrealizowania w rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 24 października 1934 r. (Dz. u. R. P. Nr. 94, poz. 846) postulatów Związku Powiatów w sprawie odciążenia związków samorządowych od zadań obowiązkowych, przesłał Związek Powiatów w dniu 9 stycznia 1935 roku do wszystkich wydziałów powiatowych ankietę w sprawie szkół rolniczych celem opracowania materiałów do podjętych prac nad rewizją zadań obowiązkowych, ciążących na samorządzie terytorjalnym.

Sprawy finansów i gospodarki związków samorządowych. Dział ten w okresie sprawozdawczym stanowi najliczniejszą grupę wystąpień Związku, zawierających postulaty, zmierzające do uzdrowienia gospodarki powiatowych związków samorządowych. Dla zrealizowania tych postulatów Związek występował m. inn. w następujących sprawach.

1) memorjał z dn. 19 czerwca 1934 r. do Pana Ministra Spraw Wewnętrznych w sprawie kierowania egzekucji do powiatowego funduszu emerytalnego, w którym, opierając się na postanowieniu art. 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1932 roku o dochodzeniu roszczeń pieniężnych i egzekucji należności pieniężnych, opartych na tytułach prywatno-prawnych, przypadających od związków komunalnych (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 809), postawił tezę, że władze nadzorcze zreguły nie powinny udzielać zezwoleń na zajęcie kapitałów, wchodzących w skład powiatowego funduszu emerytalnego, ponieważ kapitały te stanowią wspólny, niepodzielny majątek kilku zwią-

ków samorządowych i fundusz emerytalny odpowiada w zasadzie jedynie za świadczenia w stosunku do ubezpieczonych. Nieubezpieczenie zatem pracownika powoduje wyłącznie osobistą odpowiedzialność danego związku samorządowego i zasądzone z tego tytułu na rzecz pracownika od związku szkody i straty ciężą nie na funduszu emerytalnym, lecz na własnym majątku i dochodach związku. Na mocy statutu o powiatowym funduszu emerytalnym roszczenia również z powodu przeniesienia pracownika na emeryturę na skutek skreślenia etatu i redukcji pracownika nie obciążają funduszu, władze nadzorcze przeto nie powinny zezwalać na kierowanie egzekucji zasądzonych z tego tytułu należności do kapitałów, stanowiących część funduszu emerytalnego (tygodnik „Samorząd“ Nr. 25 z dn. 24 czerwca 1934 r.);

2) memorjał z dnia 11 sierpnia 1934 r. do Pana Ministra Spraw Wewnętrznych w sprawie obliczania kosztów podróży i djet funkcjonarjuszów państwowych w razie wyjazdów w sprawach samorządowych z prośbą o autorytatywne uregulowanie nasuwających się wątpliwości praktycznych przy stosowaniu rozbieżnych przepisów prawnych, odmiennie obecnie regulujących tę kwestję dla funkcjonarjuszów państwowych i pracowników samorządowych;

3) memorjał z dnia 24 września 1934 roku do Pana Prezesa Rady Ministrów, w którym Związek prosił, nawiązując do dezyderatów, wyrażonych w memorjałach z dnia 26 lipca 1933 r. i z dnia 23 stycznia 1934 r., o spowodowanie znowelizowania przepisów prawnych, dotyczących Funduszu Pracy, w kierunku całkowitego zwolnienia powiatowych związków samorządowych z obowiązku ponoszenia świadczeń materialnych na rzecz Funduszu Pracy (tyg. „Samorząd“ Nr. 39 z dnia 30 września 1934 r.). Postulat ten został całkowicie uwzględniony rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 roku o poprawie gospodarki i finansów związków samorządowych (Dz. U. R. P. Nr. 98, poz. 846), zwalniającem związki samorządowe z dniem 1 kwietnia 1935 roku od opłat na rzecz Funduszu Pracy;

4) memorjał z dnia 24 września 1934 r. do Pana Prezesa Rady Ministrów w sprawie a) podjęcia inicjatywy ustawodawczej w kierunku zwolnienia dotkniętych klęską powodzi powiatowych związków samorządowych od obowiązku ponoszenia świadczeń pieniężnych na rzecz Funduszu Pracy, b) wydania zarządzeń w celu tymczasowego wstrzymania poboru opłat, należnych od powiatowych związków samorządowych na rzecz Funduszu Pracy do czasu ustawowego zwolnienia powiatowych związków samorządowych od ponoszenia tych świadczeń (tyg. „Samorząd“ Nr. 39 z dn. 30 września 1934 r.);

5) memorjał z dnia 24 września 1934 roku do Pana Ministra Skarbu i Pana Ministra Spraw Wewnętrznych w sprawie umarzania danin publicznych na terenach popowodziowych, w którym Związek wysunął postulat, aby organa upoważnione do umarzania danin państwowych przeprowadzały tę akcję w porozumienie z wydziałami powiatowymi (tyg. „Samorząd“ Nr. 39 z dnia 30 września 1934 r.);

6) memorjał z dnia 15 listopada 1934 r. do

Pana Ministra Skarbu i Pana Ministra Spraw Wewnętrznych w sprawie wydania zarządzeń, wstrzymujących egzekucję wierzytelności Skarbu Państwa oraz instytucji ubezpieczeń społecznych, jak również należności z tytułu, podlegających konwersji pożyczek krótkoterminowych, do których mogą być zastosowane ulgi z mocy rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 roku o poprawie gospodarki i finansów związków samorządowych (tyg. „Samorząd“ Nr. 46 z dn. 18 listopada 1934 r.);

7) memorjał z dnia 20 lutego 1935 roku do Pana Ministra Opieki Społecznej i Pana Ministra Spraw Wewnętrznych w sprawie komunalnego pośrednictwa pracy na terenie województwa śląskiego oraz w sprawie pokrywania kosztów, poniesionych przez związki samorządowe przy wykonywaniu czynności Wojewódzkiego Biura Funduszu Pracy, w którym Związek prosił: a) o uchylenie rozporządzenia Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 4 grudnia 1933 roku o komunalnym pośrednictwie pracy (Dz. U. R. P. Nr. 127, poz. 1050) oraz b) o znowelizowanie art. 9 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 849) przez wprowadzenie zasady, że Fundusz Pracy obowiązany jest zwrócić wszystkie koszty, poniesione przez związki samorządowe przy wykonywaniu powierzonych im czynności zastępczych Wojewódzkich Biur Funduszu Pracy (tyg. „Samorząd“ Nr. 8 z dnia 24 lutego 1935 r.);

8) w dniu 1 marca 1935 roku Związek zwrócił się do Funduszu Pracy o zrównanie odpowiedzialności związków samorządowych wobec Funduszu Pracy z tytułu pobranych przez nie środków finansowych na przeprowadzenie robót publicznych w formie stwierdzenia przez Fundusz Pracy, że udzielone na te cele kwoty, bez względu na to, pod jaką nazwą zostały związkom samorządowym udzielone, posiadają charakter zapomóg bezwrotnych.

Niezależnie od powyższych memorjałów, spośród ważniejszych wystąpień Związku w dziedzinie spraw finansów i gospodarki związków samorządowych, wymienić należy m. in.:

okólnik z dnia 12 maja 1934 roku do wszystkich wydziałów powiatowych w sprawie nadsyłania danych cyfrowych na podstawie opracowanego przez Związek kwestjonariusza, dotyczących możliwości zorganizowania i przeprowadzenia robót inwestycyjnych, na które samorząd powiatowy otrzymać może kapitały w formie pożyczek nisko oprocentowanych na akcję zwalczania bezrobocia.

Sprawy ubezpieczeniowe. W okresie sprawozdawczym uwzględnione zostały wysuwane poprzednio przez Związek dezideraty w sprawie zmiany ustawy o ubezpieczeniu społecznym w tym kierunku, że na mocy rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 roku (Dz. U. R. P. Nr. 95, poz. 855), pracownicy związków samorządu terytorjalnego oraz pracownicy przedsiębiorstw i zakładów tych związków z tytułu wszelkich zatrudnień mogą być zwolnieni od ubezpieczenia t. zw. chorobowego i emerytalnego.

W związku z tą nowelą zwrócił się Związek

w dniu 5 marca 1935 roku do Pana Ministra Spraw Wewnętrznych z prośbą o wydanie odpowiednich zarządzeń, zmierzających do opracowania i zalecenia związkom samorządowym norm, regulujących akcję ubezpieczenia chorobowego pracowników samorządowych przez związki samorządowe we własnym zakresie działania.

Uprzednio, w memorjale z dnia 15 listopada 1934 roku do Pana Ministra Opieki Społecznej Związek prosił o wydanie zarządzeń, wstrzymujących dochodzenie należności instytucji ubezpieczeń społecznych od związków samorządowych do czasu przedstawienia wniosku przez Centralną Komisję Oszczędnościowo - Oddłużeniową w myśl art. 7 p. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 roku o poprawie gospodarki i finansów związków samorządowych (tyg. „Samorząd“ Nr. 46 z dnia 18 listopada 1934 r.).

Ponadto, ze względu na zamierzoną przez Związek akcję, mającą na celu obniżenie składek ubezpieczeniowych wszelkiego rodzaju za wyjątkiem przymusowych ubezpieczeń ogniowych, przesłał Związek w dniu 22 maja 1934 roku do wszystkich wydziałów powiatowych kwestjonariusze w sprawie ubezpieczenia mienia samorządowego i dokonał opracowania powyższej ankiety.

Sprawy kulturalno - oświatowe. Zśród ważniejszych spraw tego rodzaju w okresie sprawozdawczym wymienić należy między innymi:

memorjał z dnia 10 stycznia 1935 roku do Pana Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w sprawie ustawy o bibliotekach publicznych, w którym ustosunkowując się pozytywnie do zagadnienia ustawowego uregulowania sprawy czytelnictwa powszechnego, Związek zaproponował wprowadzenie do istniejącego i diskutowanego projektu szeregu istotnych poprawek oraz położył szczególny nacisk na konieczność powiązania momentów wydania ustawy bibliotecznej z dokonaniem będącej w toku rewizji obowiązkowego zakresu działania związków samorządowych. Do memorjału dołączony został projekt ustawy, opracowany przez Związek (tyg. „Samorząd“ Nr. 2 z dnia 13 stycznia 1935 r.).

II.

Drugi skolei kierunek działalności Związku, polegający na ustalaniu opinii samorządu powiatowego w sprawach, które go dotyczą i reprezentowania tej opinii nazewnątrz, realizował Związek w okresie sprawozdawczym głównie przez udział swych delegatów w instytucjach państwowych i społecznych, przez własną prasę i wydawnictwa, oraz za pośrednictwem prasy codziennej, jak również przez osobisty kontakt Prezesa Związku z czynnikami miarodajnymi.

Udział w instytucjach. Z mocy poszczególnych ustaw i rozporządzeń w dniu 31 marca 1935 r. Związek delegował swych przedstawicieli do następujących ciał opiniodawczych:

1. Państwowa Rada Samorządowa	8 członk.
2. Państwowa Naczelna Rada Zdrowia	1 „
3. Państwowa Rada Spożycwców	1 „
4. Państwowa Rada Komunikacyjna	1 „
5. Rada dla spraw kolonij letnich	1 „
6. Zarząd Główny Funduszu Bezrobocia	2 „
7. Centralny Komitet do spraw Finansowo - Rolnych	1 „
8. Komisja Funduszu Pożyczkowo - Zapomogowego	2 „
9. Komisja Opiniodawcza dla Pożyczkowego Funduszu Drogowego	1 „
10. Komisja Przewozów Samochodowych	1 „

Związek pozatem brał udział w pracach następujących instytucyj społecznych:

1. Rada Naczelna Związków Straży Pożarnych	1 członek
2. Związek Związków Komunalnych Kas Oszczędności	1 „
3. Międzyzwiązkowa Komisja Porozumiewawcza (centralnych zrzeszeń samorządowych)	3 „
4. Rada Opiekuńcza Instytutu Handlowo - Gospodarczego w Wilnie	1 „
5. Komitet Studium Pracy Oświatowej przy Wolnej Wszechnicy Polskiej	1 „
6. Zarząd Studium Pracy Oświatowej przy Wolnej Wszechnicy Polskiej	1 „
7. Zarząd Fundacji Polskiej Komitetu Pomocy Dzieciom	1 „
8. Polski Komitet do spraw ratownictwa pierwszej pomocy lekarskiej w wypadkach nagłych	1 „
9. Komisja Włókiennicza Polskiego Komitetu Normalizacyjnego	1 „
10. Stowarzyszenie Członków Polskich Kongresów Drogowych	1 „
11. Drogowy Instytut Badawczy Sekcja Drogowa „T. O. S. T.“	1 „

Ponadto stosownie do postanowień art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 18 lutego 1925 r. o Radzie Opieki Społecznej (Dz. U. R. P. Nr. 26, poz. 171), Związek opinuje, jakie rady powiatowe powołuje Ministerstwo Opieki Społecznej do wysłania swych przedstawicieli do Rady Opieki Społecznej.

Związek jest również spółnikiem firmy „Samorządowy Instytut Wydawniczy“, spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, oraz członkiem spółdzielni „Zrzeszenie Spółdzielcze Gospodarczo - Inwestycyjne Samorządów Powiatowych“.

Prasa i Wydawnictwa. Organem Związku pozostaje nadal stanowiący jego wyłączną własność tygodnik „Samorząd“. Uchwałą Zarządu Związku z dnia 5 grudnia 1934 r., wobec zrzeczenia się Prezesa D-ra M. Jaroszyńskiego stanowiska redaktora tygodnika, na stanowisko to powołany został p. Franciszek Branny, Dyrektor Związku Powiatów.

Redaktorem kwartalnika „Samorząd Terytor-

jalny“ pozostaje nadal Prezes Dr. M. Jaroszyński; w okresie sprawozdawczym ukazał się Nr. 2 — 3 kwartalnika z roku 1934.

Ze względu na udział Związku Powiatów w Samorządowym Instytucie Wydawniczym, spółka z ogr. odp., działalność wydawniczą Związku podzielić należy na pośrednią, prowadzoną za pomocą Samorządowego Instytutu Wydawniczego i bezpośrednią, prowadzoną we własnym zakresie.

Jako wydawnictwa własne poza perjodykami, Związek za zgodą pozostałych udziałowców Samorządowego Instytutu Wydawniczego, wydał w okresie sprawozdawczym we własnym zakresie następujące prace:

„Regulamin Komisji rewizyjnej rady powiatowej i instrukcję w sprawie przeprowadzenia rewizji przez komisję rewizyjną oraz zbiór regulaminów:

a) obrad rady powiatowej i wydziału powiatowego,

b) komisji rewizyjnej wraz z instrukcją o prowadzeniu rewizji,

c) innych komisji rady powiatowej.

W okresie sprawozdawczym Związek wszedł w ściślejszy kontakt z prasą codzienną, informując ją bezpośrednio bądź pośrednio przez agencje prasowe o ważniejszych przejawach życia samorządu powiatowego.

III.

Pomoc ogólna.

Bezpośrednia pomoc ogólna, udzielana przez Związek powiatowym związkom samorządowym, dać się w trzy najbardziej typowe formy: a) interwencja, b) poradnictwo fachowe i c) różne zlecenia.

Interwencje w centralnych urzędach państwowych i instytucjach nosiły w okresie sprawozdawczym różnorodny charakter w zależności od rodzaju spraw, z jakimi zwracały się zainteresowane związki samorządowe.

Wiele pracy pochłaniało to, co można nazwać najogólniej poradnictwem fachowym, które wyrażało się najrozmaiciej i dotyczyło udzielania porad i wyjaśnień z dziedziny stosowania i interpretacji ustaw obowiązujących, wyjaśniania spornych i zawiłych kwestyj, udzielania wzorów regulaminów, instrukcyj, statutów organizacyjnych dla rozmaitych komisji rad powiatowych i t. d. Zacieśniający się z roku na rok kontakt z szeregiem powiatowych związków samorządowych sprawił, iż w okresie sprawozdawczym Biuro Związku rozszerzyło znacznie działalność w kierunku najprzeróżniejszych zleceń i interwencji, skutecznie załatwiając znaczną liczbę spraw, z jakimi zwracały się do Związku zainteresowane związki samorządowe.

Zasadniczo sprawy tego rodzaju załatwiane były w drodze korespondencyjnej, niemniej jednak udzielono w okresie sprawozdawczym licznych porad i informacji bezpośrednio w Biurze Związku.

Pomoc specjalna.

Dział pomocy specjalnej obejmował:

- a) działalność instrukcyjno - rewizyjną,
- b) kształcenie i dokształcanie pracowników,
- c) zastępstwo prawne:

a) *Działalność instrukcyjno - rewizyjna.*

Działalność instrukcyjno - rewizyjna miała za przedmiot dokonywania rewizji działów kasowo - rachunkowych, współdziałanie z organami samorządowymi nad opracowaniem planów uzdrowienia gospodarki finansowej związków samorządowych oraz ogólne zagadnienia gospodarcze i organizacyjne związków samorządowych. Rewizje przeprowadzone były na żądanie organów związków samorządowych oraz Wydziałów Powiatowych, jak władz nadzorczych nad gminami wiejskimi i miastami niewydzielonymi. Niezależnie od tego, na żądanie Komisji Rewizyjnej, przeprowadzono rewizję w jednej K. K. O. oraz celem opracowania właściwego systemu rachunkowości przeprowadzono na żądanie właściwych organów dwukrotnie lustrację jednej Izby Rolniczej.

Wyniki cyfrowe prac tego działu przedstawiają się następująco:

1) ilość przeprowadzonych prac lustracyjno - rewizyjnych 29, w tem w pow. związkach samorządowych 25,

2) ilość dni wyjazdowych 192;

b) *Kształcenie i dokształcanie pracowników.*

Działalność Związku w tym dziale pracy rozwija się w dwojaki sposób: pośredni i bezpośredni. Pośredni: przez współdziałanie nad utrzymaniem i rozwojem specjalnych studjów samorządowych (Szkoła Główna Handlowa, Wolna Wszechnica Polska) oraz przez stypendja dla niezamożnej młodzieży na studia samorządowe. W okresie sprawozdawczym Związek udzielił 2 stypendja w wysokości 1.500 zł. studentom Szkoły Głównej Handlowej oraz 2 stypendja na praktyki w Wydziałach Powiatowych w sumie 900 zł.

Bezpośrednia działalność w zakresie kształcenia pracowników samorządowych wyraziła się urządzeniem jednego kursu dwudniowego dla rachmistrzów w Toruniu oraz udziałem prelegenta Związku w kursach, urządzanych przez Urzędę Wojewódzkie: dla inspektorów i rachmistrzów w Białymstoku, dla sekretarzy gminnych w Lublinie i Tarnopolu.

c) *Zastępstwo prawne.*

W roku sprawozdawczym 1934/35 powierzono radcy prawnemu Związku Powiatów do prowadzenia 51 nowych spraw, z czego przed Najwyższym Trybunałem Administracyjnym i władzami administracyjnymi 12 i przed sądami powszechnymi 39.

Łącznie ze sprawami niezakończonymi w poprzednim okresie sprawozdawczym radca prawny Związku prowadził 23 sprawy administracyjne i 62 sprawy przed sądami powszechnymi.

W okresie sprawozdawczym zakończono 15 spraw administracyjnych, z czego 12 z wynikiem pomyślnym a 3 z wynikiem ujemnym.

Ze spraw, należących do kompetencji sądów powszechnych, zakończono ostatecznie 27 spraw, z czego w 25 sprawach wynik był pomyślny a w 2 sprawach wyniki były niepomyślne. W pozostałych 35 sprawach zakończono postępowanie sądowe w pierwszej instancji w 23 sprawach, w drugiej instancji w 8 sprawach, z czego w 29 wypadkach wyroki były pomyślne, w 2 wypadkach wyroki niepomyślne.

Biblioteka.

Biblioteka dzieł naukowych i fachowych w zakresie samorządu terytorjalnego i gałęzi pokrewnych, była w dalszym ciągu uzupełniana i aktualizowana, co wyraziło się w okresie sprawozdawczym liczbą blisko 300 tomów zakupionych bądź otrzymanych bezpłatnie, jako wydawnictwa nadesłane i zamienne.

Wśród nowonabytych dzieł i czasopism znaczny odsetek stanowią prace w językach obcych.

Stan księgozbioru obecnie wynosi przeszło 3.800 tomów.

Biblioteka jest dostępna również dla osób z poza Związku — korzystają z niej przeważnie słuchacze wyższych uczelni warszawskich oraz pracownicy biur i urzędów, interesujący się zagadnieniami samorządowymi.

W okresie sprawozdawczym poza pracownikami Związku i członkami Zarządu korzystała z biblioteki na miejscu następująca liczba czytelników:

M I E S I ą C	Ilość czytelników	Ilość tomów
Kwiecień	6	10
Maj	23	33
Czerwiec	9	22
Lipiec	—	—
Sierpień	—	—
Wrzesień	2	4
Październik	8	40
Listopad	31	101
Grudzień	21	54
Styczeń	31	69
Luty	50	117
Marzec	55	105
Razem	236	555

Archiwum akt.

W okresie sprawozdawczym zbierane były w dalszym ciągu materiały, zawierające bezpośrednie dane źródłowe o pracy poszczególnych powiatowych związków samorządowych w postaci nadsyłanych preliminarzy budżetowych, sprawozdań opisowych i rachunkowych, protokołów posiedzeń rad powiatowych i wydziałów powiatowych.

ROCZNE SPRAWOZDANIE RACHUNKOWE
z wykonania budżetu Związku Powiatów R. P.
za r. 1934/35.

W y d a t k i:

Dz.	§§	T R E Ś C	P r e l i m.	Wykonano	W i ę c e j	M n i e j
I.		Koszty posiedzeń i Zjazdów	15.150,—	9.054,30	—	6.095,70
	1	Zjazd Główny	4.600,—	4.064,85	—	535,15
	2	Zjazdy Wojewódzkie	1.000,—	148,50	—	851,50
	3	Posiedzenia Rady	4.000,—	1.739,15	—	2.260,85
	4	Posiedzenia Zarządu	3.600,—	1.151,80	—	2.448,20
	5	Składki i opłaty do instyt.	1.950,—	1.950,—	—	—
II.		Administracja	82.220,—	69.569,41	—	12.650,59
	1	Uposażenie personelu stałego	55.770,—	51.333,—	—	4.437,—
	2	Wynagrodzenia za prace fachowe i akordowe	7.000,—	2.694,25	—	4.305,75
	3	Ubezpie. Społ. i Fundusz Pracy	4.200,—	2.800,34	—	1.399,66
	4	Wydatki rzeczowe	13.650,—	11.277,67	—	2.372,33
	5	Podróże służb. pracowników	1.100,—	1.001,90	—	98,10
	6	Do dyspozycji Dyrektora	500,—	462,25	—	37,75
III.		Emerytury	4.848,—	4.800,—	—	48,—
	1	Emerytura dla B. Bekowej	4.800,—	4.800,—	—	—
	2	Fundusz Pracy	48,—	—	—	48,—
IV.		Biblioteka i archiwum	4.760,—	2.580,61	—	2.179,39
	1	Zakup książek	2.500,—	1.752,26	—	747,74
	2	Prenumerata czasopism	800,—	176,45	—	623,55
	3	Wycinki prasowe	360,—	89,80	—	270,20
	4	Oprawa książek i czasopism	800,—	562,10	—	237,90
	5	Inne wydatki	300,—	—	—	300,—
V.		Muzeum Samorządowe	200,—	200,—	—	—
VI.		Stypendja i subwencje	4.600,—	4.580,—	—	20,—
	1	Stypendja na studia specjalne	3.600,—	3.580,—	—	20,—
	2	Subwencja dla Wol. Wszchn. Pols.	1.000,—	1.000,—	—	—
VII.		Wydawnictwa	5.000,—	3.657,13	—	1.342,87
	1	Doplata do wydawn. naukow.	5.000,—	3.657,13	—	1.342,87
VIII.		Dział Inspekcyjno-rewizyjny	39.530,—	27.947,59	—	11.582,41
	1	Uposażenie inspektorów	28.340,—	21.580,—	—	6.760,—
	2	Ubezpie. Społ. i Fund. Pracy	2.190,—	1.299,49	—	890,51
	3	Djety i koszty podróży	9.000,—	5.068,10	—	3.931,90
IX.		Dział pomocy prawnej	5.860,—	5.466,—	—	394,—
	1	Wynagrodzenie radcy prawnego	4.860,—	4.860,—	—	—
	2	Prowadzenie spraw	1.000,—	606,—	—	394,—
X.		Wydatki nieprzewidziane	5.700,—	2.216,67	—	3.483,33
	1	Różne nieprzewidziane	5.700,—	2.216,67	—	3.483,33
	2	Urządzenie kursów	—	—	—	—
XI.		Fundusz Obrotowy	—	40.000,—	40.000,—	—
		OGÓŁEM WYDATKI	167.868,—	170.071,71	40.000,—	37.796,29

ROCZNE SPRAWOZDANIE RACHUNKOWE
z wykonania budżetu Związku Powiatów R. P.
na r. 1934/35.

D o c h o d y :

Dz.	§§	T R E Ś C	P r e l i m.	Wykonano	W i ę c e j	M n i e j
I		Składki członkowskie	143.493,—	171.443,31	27.950,31	—
	1	Składki członkowskie	135.000,—	158.833,68	23.833,68	—
	2	Nadwyżka z r. 1933/34	8.493,—	12.609,63	4.116,63	—
II		Dochody z wydawnictw	750,—	1.212,63	462,63	—
	1	Ze sprzedaży wydawnictw	750,—	1.212,63	462,63	—
III		Zwroty	17.250,—	6.542,80	—	10.707,20
	1	Zwroty kosztów rewizyj	14.250,—	5.796,70	—	8.453,30
	2	Za prowadzenie spraw w N. T. A.	3.000,—	746,10	—	2.253,90
IV		Inne dochody	6.375,—	4.523,72	—	1.851,28
	1	0/0 0/0 od kapitałów	6.375,—	4.523,72	—	1.851,28
		Ogółem dochody	167.868,—	183.722,46	28.412,94	12.558,48

Z e s t a w i e n i e

Dochody budżetowe	183.722,46
Wydatki	170.071,71
Nadwyżka budżetowa z r. 1934/35	<u>13.650,75</u>

WYDATKI TYGODNIKA „SAMORZĄD”
za czas od 1 lutego 1934 r. do 31 marca 1935 r.

Dz.	§§	T R E Ś C	Wykonano
I		Administracja	31.597,65
	1	Uposażenie personelu	19.710,—
	2	Zwrot k. per. biura Zw. Pow.	2.460,—
	3	Ubezpieczenie Społeczne	973,85
	4	Wydatki rzeczowe	8.453,80
II		Honorarja autorskie	13.697,85
III		Druk „Samorządu”	25.543,64
IV		Nadwyżka	35,26
		Ogółem wydatki.	70.874,40

DOCHODY TYGODNIKA „SAMORZĄD”
za czas od 1 lutego 1934 r. do 31 marca 1935 r.

Dz.	§§	T R E Ś C	Otrzymano
I		Prenumerata	66.122,73
II		Ogłoszenia	4.119,30
III		Różne	632,37
		Ogółem dochody	70.874,40

Z e s t a w i e n i e

Ogółem dochody	70.874,40
„ wydatki	70.839,14
Nadwyżka — zysk	<u>35,26</u>

ZAMKNIĘCIE SUM POZABUDŻETOWYCH na dzień 31.III.1935

STAN CZYNNY.		STAN BIERNY.	
	Zł.		Zł.
Kasa	624.64	Sumy przechodnie	117.60
Polski Bank Komunalny r-k 279	85.584.18	Różni	7.286.89
P. K. O. r-k 51177	890.02	Samorządowy Instytut Wydawniczy.	11.968.29
P. K. O. r-k 52020	384.57	Kwartalnik	7.000.—
Sumy przechodnie	102.99	Powszechna Wystawa Krajowa	13.156.43
Różni	4.668.82	Fundusz obrotowy	40.000.—
Różni za ogłoszenia.	960.—	Nadwyżka budżetowa z r. 1934/35	13.650.75
		Nadwyżka — zysk za tyg. „Samorząd“	35.26
Ogółem stan czynny	93.215.22	Ogółem stan bierny	93.215.22

Sprawy bieżące

INTERPRETACJA ART. 70 USTAWY SAMORZĄDOWEJ.

W związku z postanowieniami art. 70 ustawy z dn. 23.III.1933 r. o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorjalnego (Dz. U. R. P. Nr. 35, poz. 294) podniesiono z terenu następujące wątpliwości:

1) czy decyzja wydana na podstawie art. 70 ust. (1) lit. a) i b) ustawy samorządowej jest orzeczeniem dyscyplinarnym, czy też aktem administracyjnym?

2) czy przełożony gminy, który z powodu choroby jest trwale lub na pewien przeciąg czasu niezdolny do sprawowania swych obowiązków, lecz nie chce zrezygnować ze stanowiska dobrowolnie, może być złożony z urzędu na podstawie art. 70 ust. (1) lit. a)?

Min. Spr. Wewn. w piśmie z dn. 11.VII.1935 r. Nr. SS. 19-a/75—1 stanęło na stanowisku, iż:

1) decyzja wydana na podstawie art. 70 ust. (1) lit. a) i b) ustawy samorządowej nie jest orzeczeniem dyscyplinarnym, lecz aktem administracyjnym. Potwierdza to ust. (5) tegoż artykułu, w myśl którego decyzje ostateczne w administracyjnym toku instancji podlegają zaskarżeniu do Najwyższego Trybunału Administracyjnego;

2) przełożony gminy może być złożony z urzędu na podstawie art. 70 ust. (1) lit. a) ustawy samorządowej jeżeli z powodu choroby jest trwale lub na pewien przeciąg czasu niezdolny do sprawowania swych obowiązków ze szkodą dla interesu publicznego. Min. Spr. Wewn. jednak podkreśliło, iż moment szkody dla interesu publicznego musi być w tym przypadku w sposób niewątpliwy stwierdzony i udowodniony.

CZY PRACOWNIK MIEJSKIEJ K. K. O. PODPADA POD POSTANOWIENIA ART. 5 UST. (2) USTAWY SAMORZĄDOWEJ.

W Nr. 20 z dn. 20 maja 1934 r. „Samorządu“ na str. 310 zostało podane stanowisko Min. Spraw Wewn. w powyższej sprawie, zajęte w piśmie z dn. 5 maja 1934 r. Nr. SS. 35/129/1. Obecnie Min.

Spr. Wewn. w piśmie z dn. 22.VII.1935 r. Nr. SS. 19-a/44/3 podtrzymując swe poprzednie stanowisko wyjaśniło dodatkowo, iż o ile chodzi o członków zarządu miejskiej K. K. O., to jedynie płatny członek tego zarządu musi zrzec się swej posady, jeżeli przyjmie wybór do rady miejskiej, a to dlatego, iż rada miejska, sprawując kontrolę nad działalnością kasy, sprawuje kontrolę nad działalnością członków zarządu kasy. Dopuszczenie więc osób do sprawowania kontroli nad własną działalnością byłoby sprzeczne z intencją ustawy samorządowej. Ponieważ jednak zrzeczenie się posady może mieć miejsce jedynie w przypadku, gdy posada jest płatna, gdyż w myśl ust. (1) § 10 I rozp. Ministra Spraw Wewn. z dn. 9.X.1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 80, poz. 577) przez „posadę“ należy rozumieć każde *płatne* stanowisko, przeto tylko płatny członek zarządu miejskiej K. K. O. musi zrzec się swej posady w razie przyjęcia wyboru do rady miejskiej.

HERBY ZWIĄZKÓW SAMORZĄDOWYCH.

W sprawie powyższej Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wydało do PP. Wojewodów, Przewodniczących Wydziałów Powiatowych i Prezydentów Miast Wydzielonych pismo okólne z dnia 22 lipca 1935 r. Nr. SS. 32/25/10 treści następującej:

I. Według opinii Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego wizerunki herbów, dołączone przez zainteresowane związki samorządowe w myśl pisma okólnego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dn. 4.V.1933 r. Nr. SS. 32/25/1 do wniosków w sprawach zatwierdzenia względnie nadania im herbów, — okazały się prawie wszystkie wykonane bądź pod względem heraldycznym bądź też pod względem estetycznym niepoprawnie i jako takie nie nadają się do zatwierdzenia względnie nadania. Odnosi się to także i do tych wizerunków herbowych, które zostały przez zainteresowane związki samorządowe przedłożone ponownie po zakwestjonowaniu ich przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych.

II. Stwierdziwszy taki stan rzeczy, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministerstwem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego doszło do przekonania, że zwracanie związkom samorządowym ich wniosków celem wykonania nowych wizerunków herbowych jest bezcelowe i naraża tylko te związki na dalsze zbędne koszta oraz zwłokę w załatwianiu tych spraw i zadecydowało, że wizerunki wszystkich herbów z wyjątkiem tych nielicznych, których wizerunki poprawne już zostały przez odnośne związki samorządowe przedłożone, wykonane zostaną przez siły odpowiednio wykwalifikowane na zamówienie i pod fachowym nadzorem Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, oczywiście jednak na koszt zainteresowanych związków samorządowych.

Wizerunek każdego herbu wykonany zostanie w dwu identycznych egzemplarzach, z których jeden po zatwierdzeniu względnie nadaniu herbu będzie przesłany danemu związkowi samorządowemu, drugi zaś pozostanie w aktach Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

Wizerunki wszystkich herbów będą miały jednakową wielkość, odpowiadającą wymiarom wizerunku herbu państwowego, stanowiącego załącznik — wzór Nr. 1 — do rozporządzenia Prezydenta R. P. z dn. 13.XII.1927 r. o godłach i barwach państwowych oraz o oznakach, chorągwiach i pieczęciach (Dz. U. R. P. Nr. 115, poz. 980).

Koszt wykonania wizerunku każdego herbu w dwóch jednakowych egzemplarzach ustalony został w wysokości 40 zł. (czterdziestu złotych) bez względu na mniej czy więcej skomplikowany rysunek poszczególnych herbów.

Powyższą kwotę powinny związki samorządowe możliwie rychło wpłacić na rachunek bieżący Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w Centralnej Księgowości Ministerstwa Skarbu Nr. 30 pod nazwą: „Wydział Archiwów Państwowych — Opłata za wizerunki herbów związków samorządowych“.

III. Wyżej omówiona decyzja Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, powzięta w porozumieniu z Ministerstwem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego co do niezwracania związkom samorządowym ich wniosków herbowych ze względu na nie nadające się do zatwierdzenia wizerunki herbów, odnosi się tylko do tych wypadków, w których ze względów heraldycznych lub estetycznych zachodzi potrzeba jedynie korektury bądź zmiany nieistotnych szczegółów projektów herbowych, natomiast nie odnosi się do tych wypadków, w których według opinii Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego projektowany przez dany związek samorządowy do zatwierdzenia lub nadania herb jest zupełnie nieodpowiedni i miałby być zastąpiony innym herbem np. z innej epoki historycznej pochodzącym. W tych ostatnich wypadkach Ministerstwo Spraw Wewnętrznych będzie odnośne wnioski związków samorządowych zwracać z odpowiednim wyjaśnieniem i naszkicowanym przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego projektem nowej postaci herbu, właściwego dla danego związku samorządowego celem powzięcia uchwał przez organa ustrojowe tego związku w sprawie nowej

postaci herbu, zaprojektowanego przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

IV. Do wniosków herbowych, które zostały przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zwrócone do uzupełnienia, a dotychczas nie zostały Ministerstwu zpowrotem przedłożone, nie należy dołączać nowych wizerunków herbowych, podejmować zaś nowe uchwały powinny organa ustrojowe związków samorządowych tylko w tych wypadkach, gdy zażądano zastąpienia zaprojektowanego przez związek samorządowy herbu herbem innym.

V. Tym związkom samorządowym, które przedłożyły przynajmniej w dwu egzemplarzach poprawne wizerunki herbowe, uznane za takie przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego i dla których wobec tego zbędne okaże się wykonywanie nowych wizerunków herbowych pod nadzorem Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, wpłacona w myśl niniejszego zarządzenia kwota (40 zł.) będzie w swoim czasie zwrócona.

VI. Równocześnie Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wyjaśnia, że gromadom, jako organizacjom nie będącym związkami samorządowymi prawo do herbów nie przysługuje, a wobec tego wnioski o nadanie, a także o zatwierdzenie historycznie uzasadnionych herbów tych gmin miejskich i wiejskich, które na podstawie ustawy z dn. 23.III.1933 r. o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorjalnego (Dz. U. R. P. Nr. 35, poz. 294) zostały względnie mają być przeorganizowane na gromady, są obecnie nieaktualne i bezprzedmiotowe.

VII. Wkońcu Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zawiadamia, że wobec przewidzianego pismem okólnem z dn. 30.XI.1932 r. Nr. SS. 60/27/1 terminu do przedkładania wniosków herbowych, przedłużonego następnie pismem okólnem z dn. 8.VI.1933 r. Nr. SS. 32/25/4 do 31.VIII.1933r., nowe wnioski związków samorządowych o nadanie herbów nie będą już odstąd wcale rozpatrywane, zaś wnioski o zatwierdzenie herbów historycznie uzasadnionych tylko w tych wypadkach, gdyż tak znaczne opóźnienie w przedłożeniu wniosku będzie należycie usprawiedliwione.

W SPRAWIE PODPISYWANIA DOKUMENTÓW PRZEZ ORGANY GROMADZKIE.

Jeden z Wojewodów zwrócił się do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z zapytaniem, czy organy gromadzkie mogą samodzielnie zaciągać zobowiązanie w związku z budową nowych szkół, czy też dokument zobowiązujący winien zawierać podpisy przedstawicieli właściwej gminy? W związku z tem Minist. Spraw Wewnętrznych, reskryptem z dnia 10.VII.1935, Nr. SS. 19-a/74—2 wyjaśniło co następuje:

Obowiązek wznoszenia budynków szkolnych w myśl obowiązujących przepisów, a w szczególności ustawy z dnia 17.II.1922 r. o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół powszechnych (Dz. U. R. P. Nr. 18, poz. 143), częściowo zmienionej ustawy z 25.XI.1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 126, poz. 868) oraz rozporządzeniem Prezydenta R. P. z 3.XII.1930 r. (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 662) ciąży na gminie.

Art. 104 ustawy o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorjalnego (Dz. U. R. P. Nr. 35, poz. 294) postanowił, że dotychczasowe przepisy, odnoszące się do zakresu działania gmin wiejskich stosują się do *gmin zbiorowych*, ze zmianami wynikającymi z tej ustawy. Z przepisu tego wynika, że obowiązek budowania szkół przeszedł na terenie województw południowych i zachodnich nie na gromady, lecz na *gminy zbiorowe*. Gromada może jednak podejmować na podstawie przepisu art. 17 ustęp (2) powołanej ustawy, dobrowolnie budowę szkół, a nadto w myśl ustępu (3) tegoż artykułu może zarząd gminny na mocy uchwały rady gminnej, zatwierdzonej przez władzę nadzorczą przekazać gromadzie budowę szkoły na obszarze gromady, gdy gromada się na to zgodzi, albo gdy gmina przekazuje gromadzie na powyższe cele ze swych funduszy dostateczne środki finansowe.

Z przepisu art. 15 ustęp (3) wynika, że gromada jest osobą prawa prywatnego i może zaciągać zobowiązania. Podejmowanie uchwał w sprawach dotyczących zakresu działania gromady należy do rady gromadzkiej (art. 19 ustęp (4)), a wykonywanie tych uchwał do sołtysa (art. 20 ustęp (7), d). Uchwały rady gromadzkiej, dotyczące zaciągnięcia zobowiązania ponad kwotę 500 zł., nabierają mocy prawnej po zatwierdzeniu ich przez wydział powiatowy, który przed powzięciem decyzji powinien zasięgnąć opinii właściwej rady gminnej. Z przepisów tych wynika, że dokument zobowiązujący gromadę winien być podpisany jedynie przez sołtysa przyczem do dokumentów winien być dołączony odpis uchwały rady gromadzkiej, a jeśli idzie o zobowiązania przekraczające sumę 500 zł. także odpis zatwierdzającej decyzji wydziału powiatowego. Natomiast podpisy członków Zarządu Gminy nie są potrzebne.

ZNIESIENIE 10% DODATKÓW DO PODATKU GRUNTOWEGO.

Tegoroczny program polityki rolniczej i hodowlanej Rządu przewiduje wprowadzenie ulg dla rolników w podatkach państwowych i samorządowych.

W wykonaniu uchwał Komitetu Ekonomicznego przy Prezysie Rady Ministrów w sprawie wytycznych rolniczej polityki interwencyjnej — Minister Skarbu rozporządzeniem z dnia 15 lipca 1935 roku (Dz. U. R. P. Nr. 56, poz. 363), wydanem na podstawie ustawy z dnia 26 marca 1935 r. o poborze 10%

dodatku do opłat stemplowych i podatków pośrednich oraz 15% dodatku do podatków bezpośrednich oraz spadkowego i od darowizn (Dz. U. R. P. Nr. 22, poz. 127), zniósł od dnia 1 sierpnia 1935 roku pobór 10% dodatku do państwowego podatku gruntowego, ustanowiony rozporządzeniem Ministra Skarbu z dn. 30 marca 1935 roku (Dz. U. R. P. Nr. 23, poz. 155).

Dodatek ten, zwany kryzysowym, pobierany był przy każdej wpłacie na poczet podatku gruntowego. Obecnie zatem, na mocy powołanego rozporządzenia Ministra Skarbu, dodatek kryzysowy, poczynawszy od wpłat, dokonywanych po dniu 31 lipca 1935 roku, pobierany nadal nie będzie.

Zaznaczamy przytem, że ustanowiony rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 roku (Dz. U. R. P. Nr. 84, poz. 612) 10% dodatek do państwowego podatku gruntowego, którego pobór przedłużony został na mocy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 września 1934 roku (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 788) do należności z tytułu II raty państwowego podatku gruntowego za rok 1934 i I raty tego podatku za rok 1935, dalszemu przedłużeniu w roku bieżącym nie ulegnie.

Dodatek ten, ustanowiony na pokrycie kosztów, związanych z prowadzeniem interwencji rolnej, stąd zwany interwencyjnym, jak zaznaczyliśmy, sprolongowany nie będzie, co w praktyce równa się zniesieniu również i tego dodatku. Koszty interwencji na rynkach rolniczych i hodowlanych w kierunku podniesienia cen pokrywane będą z innych źródeł.

Zniesienie obu tych dodatków obniża państwowy podatek gruntowy blisko o 20%, co stanowi około 10 milionów złotych, czyli około 4% ogółu obciążeń publicznych rolnictwa.

UMARZANIE NIEŚCIĄGALNYCH OPLAT NA PAŃSTWOWY FUNDUSZ DROGOWY.

W sprawie powyższej ogłoszone zostało rozporządzenie Ministrów: Komunikacji i Skarbu z dnia 20 lipca 1935 roku (Dz. U. R. P. Nr. 57, poz. 371), na mocy którego wojewodowie (Komisarz Rządu na m. st. Warszawę) upoważnieni zostali do umarzania w całości lub w części w porozumieniu z właściwymi dyrektorami izb skarbowych nieściągalnych opłat na Państwowy Fundusz Drogowy, wymierzonych na podstawie ustawy z dnia 3 lutego 1931 roku o Państwowym Funduszu Drogowym (Dz. U. R. P. Nr. 16, poz. 81) za lata budżetowe 1931/32 i 1932/33, jeżeli zaległość płatnika nie przekracza kwoty 1.000 zł.

UDZIAŁ SAMORZĄDÓW POW. KONIŃSKIEGO W ORGANIZACJI HANDLU ZBOŻEM.

Podstawą racjonalnego handlu zbożem są spółdzielnie. Ponieważ jednak udział rolników w spółdzielniach jest minimalny ze względu na znane położenie rolnictwa, okazuje się konieczną w tym względzie pomoc samorządu terytorjalnego. W związku z tem Rada Powiatowa w Koninie uchwaliła przystąpienie Konińskiego Pow. Zw. Samorz. do spółdzielni p. n. „Zjednoczenie Rolniczo-Handlowe

w Koninie“ z udziałem 10.000 zł. Równocześnie Wydział Powiatowy uchwalił wystąpić do wszystkich gmin miejskich i wiejskich powiatu z zaleceniem przystąpienia do spółdzielni, przyczem minimalną sumę udziałów wszystkich gmin i miast określił na 5.000 zł.

Nadto Rada Powiatowa postanowiła budowę odpowiedniego spichlerza, uchwalając wystąpić do Skarbu Państwa o pożyczkę w sumie zł. 75.000,— z kredytów na budowę spichrzy przeznaczonych.

BUDOWA SZKÓŁ POWSZECHNYCH W POW. ŁOWICKIM (WOJ. WARSZAWSKIE).

W roku 1934 prowadzono w pow. łowickim budowę szkół w 19 miejscowościach powiatu kosztem ogólnym 343 tysięcy zł., z czego udział gmin wyniósł 69 tys. zł.; pożyczką z Towarzystwa Popierania Bud. Publicz. Szkół Powszechn. pokryto zł. 127.000,—.

Rada Powiatowa w Łowiczu postanowiła utworzyć w porozumieniu z gminami specjalny Fundusz Budowy Szkół Powszechnych w pow. łowickim, na rzecz którego zostałby wprowadzony na okres 5-letni podatek inwestycyjny, wynoszący kwotę, powstałą z pomnożenia ilości morgów podatkowych w powiecie przez 25 groszy.

OBNIŻENIE OPŁAT TARGOWYCH I RZEŹNICZYCH W POW. KONECKIM (WOJ. KIELECKIE).

Wydział Powiatowy w Końskich, w ramach podjętej przez Rząd akcji obniżenia kosztów obrotu zwierzętami i przetworami mięsnymi skierował swoje wysiłki w celu unormowania i obniżenia ciężarów na odcinku opłat samorządowych.

Akcją tą objęto opłaty, pobierane przez miasta i gminy, a mianowicie: 1) opłaty targowe — za wstęp na targowice; 2) opłaty rzeźnicze — za ubój zwierząt i usługi w rzeźniach.

Miasta i gminy obniżyły opłaty te mniej więcej od 50 do 60 proc. pobieranych dotychczas.

Opłaty targowe obniżono: od dużych sztuk bydła i trzody chlewnej z 60 — 50 gr. do 35 — 25 gr., od średnich z 60 — 50 gr. do 30 — 20 gr., od drobicy zwierzęcej z 30 — 20 gr. do 15 — 10 gr.

Opłaty rzeźnicze w miastach od sztuki bydła i trzody chlewnej obniżono: od dużej z 10—8 zł. do 5 złotych; od średniej z 10—6 zł. do 4 zł.; od drobicy z 2.50 zł. do 1.25 — 1 zł. 50 gr.

Niezależnie od tej akcji, zniesiono pobieranie na rogatkach opłat placowych od wozów z produktami i bez.

KOLONJE DLA DZIECI WIEJSKICH NA TERENIE WOJEWÓDZTWA KRAKOWSKIEGO.

Urząd wojewódzki krakowski zorganizował w okresie od 20 czerwca do 15 sierpnia b. r. około 350 półkolonij dla 22 tysięcy dzieci ze wsi. Akcją tą zostały objęte przedewszystkiem wsie dotknięte zeszłoroczną klęską powodzi oraz wsie górskie i podgórskie, które skutkiem zeszłorocznego nieurodzaju i licznych klęsk żywiołowych cierpią silny przednówek.

Na pokrycie kosztów tej całej akcji wynoszących około 250 tysięcy zł., złożyły się subwencje Komisarza Powodziowego, Ministerstwa Spraw Wewn., Ministerstwa Opieki Społecznej, Funduszu Pracy i samorządów powiatowych.

Półkolonje mieszczą się zazwyczaj w szkołach wiejskich lub Domach Ludowych.

Na terenie powiatu zorganizowano po wsiach lokalne komitety rodzicielskie z wójtami, sołtysami i nauczycielstwem na czele. W zależności od warunków

miejskowych dzieci otrzymują obfite pożywienie trzy razy dziennie. Półkolonjami kierują bezrobotni nauczyciele ze wsi, którym dodano zazwyczaj po dwóch wychowawców rekrutujących się także z miejscowych sił bezrobotnych nauczycieli.

Gospodarze, którzy nie potrzebują wysyłać swych dzieci na dożywianie, znoszą dobrowolne datki dla półkolonij, czasem odrobinę masła, sera lub kilka jaj. Bardzo dodatnią stroną półkolonij wiejskich jest akcja opiekuńczo-wychowawcza.

BUDOWA MOSTU NA RZECIE NARWI W NOWOGRODZIE.

W wyniku porozumienia Powiatowe Związki Samorządowe w Łomży i Ostrołęce postanowiły przystąpić wspólnie do odbudowy mostu na rzece Narwi w Nowogrodzie.

BUDOWA STAWÓW I ROWÓW PRZECIWPOŻAROWYCH.

Od pewnego czasu P. Z. U. W. popiera akcję regulacji nieużytecznych stawów, rowów potorfowych, nieuregulowanych zalewów wód, należących do poszczególnych właścicieli bądź do gromad, celem stworzenia tą drogą środków obrony przeciwpożarowej. P. Z. U. W. sporządza plan regulacji wody i budowy stawu gaśniczego, pokrywa koszty zakupu materiału (drzewa, rur, cementu i ogrodzenia), natomiast zainteresowani obowiązani są dać pracę i furmanki.

UCHWAŁY ZJAZDU ZWIĄZKU ZAWODOWEGO PRACOWNIKÓW SAMORZĄDU TERYTORJALNEGO.

Na odbytym w dniu 14 lipca r. b. w Krakowie Zjeździe Związku Zawodowego Pracowników Samorządu Terytorjalnego powzięto szereg rezolucyj, z których ważniejsze przytaczamy za „Pracownikiem Samorządowym“ w całości lub w fragmentach.

W sprawie stosunków służbowych, uposażenia i ubezpieczenia emerytalnego.

XXI-sze Zgromadzenie Delegatów Związku Pracowników Samorządu Terytorjalnego R. P., po wysłuchaniu referatów w sprawach zawodowych pracowników samorządowych:

o uregulowaniu stosunków służbowych i odpowiedzialności dyscyplinarnej, o uposażeniu, o ubezpieczeniu emerytalnym,

stwierdza:

że przepisy znanych dotychczas projektów ustaw, opracowywane przez władze centralne, upośledzają pracowników samorządowych ponad najbardziej pesymistyczne przewidywania. Przepisy regulujące stosunki służbowe i odpowiedzialność dyscyplinarną stwarzają dla pracowników samorządowych warunki uniemożliwiające dalsze kształtowanie się urzędnika samorządowego - społecznika.

Przepisy uposażeniowe stwarzają dla pracowników samorządowych warunki najgorsze z pośród najniższej sytuowanych grup funkcjonariuszów państwowych.

Projekty przepisów emerytalnych upośledzają pracowników samorządowych w porównaniu z po-

wszecznym ubezpieczeniem pracowników umysłowych, nie mówiąc już o ubezpieczeniu funkcjonarjuszy państwowych.

Projekty te niemal że zupełnie wydziedziczają pracowników samorządowych, wdowy i sieroty z praw nabytych.

Z ubezpieczenia emerytalnego tworzą raczej fikcję niż zapewnienie egzystencji na starość lub na wypadek niezdolności do pracy. Fikcję, która tylko obciążać będzie pracowników składkami.

Zgromadzenie Delegatów z uczuciem wielkiego bólu stwierdza, że w czasie stale potęgującego się bezrobocia władze centralne zdążają do pauperyzacji i zepchnięcia pracowników samorządowych do szeregów niezadowolonych i zgorzkniałych obywateli, wbrew z pewnością intencji i woli społeczeństwa, któremu pracownicy samorządowi służą.

Zgromadzenie stwierdza dalej, że nie żąda przywilejów dla pracowników samorządowych, lecz w imię sprawiedliwości społecznej żąda traktowania ich narówni z funkcjonarjuszami państwowymi.

Zgromadzenie stwierdza, że społeczeństwo nie chce krzywdy, głodowania i upokarzania pracowników samorządowych i ono winno przez swych przedstawicieli w Izbach Ustawodawczych wypowiedzieć się o prawach, obowiązkach, uposażeniu i ubezpieczeniu emerytalnym pracowników samorządowych.

W sprawie ubezpieczenia chorobowego.

XXI-sze Zgromadzenie Delegatów Związku Pracowników Samorządu Terytorjalnego R. P. stwierdza, że przepisy rozporządzenia Prezydenta R. P. z dnia 24.X.1924 r. o ubezpieczeniu społecznym, czynią zadość postulatowi pracowników samorządowych o odrębnym ich ubezpieczeniu na wypadek choroby w własnym zakresie związków samorządowych.

Zgromadzenie stwierdza, że przepisy tego rozporządzenia w odniesieniu do wyłączenia pracowników samorządowych z ogólnego ubezpieczenia chorobowego nie są wykonywane, przeto domaga się, za-

równy w interesie własnym jak i związków samorządowych, jak najrychlejszego wyłączenia pracowników samorządowych na podstawie powyższego rozporządzenia z ogólnego ubezpieczenia i zorganizowania pomocy leczniczej przy związkach samorządowych na podstawie statutu zaprojektowanego przez Radę Naczelną Związków Pracowników Samorządowych.

W sprawie przeciążenia pracą i usprawnienia biurowości związków samorządowych.

XXI-sze Zgromadzenie Delegatów Związku Pracowników Samorządu Terytorjalnego R. P. stwierdza, że ataki niektórej prasy codziennej na biurokratyzowanie samorządu terytorjalnego nie mogą osiągnąć celu, a jedynie niesłusznie wrogo usposabiają społeczeństwo do instytucyj przez państwo ustanowionych.

Samorząd terytorjalny, którego własny zakres działania, dzięki trudnościom gospodarczym, został do minimum ograniczony, jest wykonawcą zadań państwowych, zarówno co do treści jak i formy przez ustawy i zarządzenia na samorząd nałożonych. Pracownicy samorządowi są niesłuchanie przeciążeni. Mimo, iż praca w biurach związków samorządowych, a w szczególności w gminach wiejskich, trwa po 14 i więcej godzin na dobę, nie wyłączając niedziel i dni świątecznych, pracownicy samorządowi nie są w stanie pracy podjąć, gdyż powiększanie etatów pracowniczych nie następuje równomiernie z nakładanymi na samorząd zadaniami. Powoduje to, że urlopy wypoczynkowe, zwłaszcza w gminach wiejskich i mniejszych miastach, należą do rzadkości.

Zgromadzenie wzywa Centralny Zarząd Związku do wystąpienia do miarodajnych władz o rewizję zadań nałożonych na samorząd, odciążenie samorządu z nałożonych nań obowiązków oraz rewizję i usprawnienie technicznego wykonania tych zadań, które pozostawione zostaną samorządowi.

Wiadomości gospodarcze

KURSY WALUT.

(Notowane na giełdzie warszawskiej w dn. 11. VIII. 1935 r.).

1 dol. St. Zjedn. — 5.26 zł. — 5.32 zł.
100 frank. szwajc. — 172.50 — 172.52 zł.
1 funt. szterl. — 26.20 — 26.05 zł.
100 frank. franc. — 34.96 zł. — 34.89 zł.

PAPIERY PROCENTOWE.

(Notowane na giełdzie warszawskiej w dniu 11. VIII. 1935 r.).

4 proc. pożyczka inwestycyjna 110.00 zł. 3 proc. poz. państw. budow 41.75 zł., 4 proc. państwowa poz. premjowa dolarowa zł. 53.50, 8 proc. Listy Zastawne Banku Gospodarstwa Krajowego 94 zł. (w złotych w złocie = 161.68 zł. obieg.). 8 proc. obligacje Banku Gospodar. Krajowego 94 zł. (w zł. w złocie = 161.68 zł. obieg.). 7 proc. Listy Zastawne Banku Gospodarstwa Krajowego 83.25 zł. 7 proc. obligacje Banku Gospod. Krajow. 83.25 zł. 8 proc. Listy Zastawne Banku Rolnego 94.00 (w złotych w złocie = 161.68 zł. obiegowym). 7 proc. Listy Zastawne

Bank. Roln. 83.25 zł. 4 1/2 proc. Listy Zastawne Ziemskie zł. 49.00
Akcje Banku Polskiego 91.50 — 92.00 zł.
Kurs urzędowy 1 grama czystego złota 5.9244 zł.

CENY ZBOŻA.

(Ceny za 100 kg. franko stacja załadowania).

W dn. 11. VIII. 1935 r. Warszawa.

Zyto 10.50 — 10.75 zł.
Pszenica 15.50 — 16.00 zł.
Jęczmień 13.75 — 14.25 zł.
Owies 15.50 — 16.00 zł.

NABIAŁ.

(Od dnia 11. VIII. 1935 r. Warszawa).

Mleko niezbiernane: Cena za 1 litr. mleka w hurcie 0.20 zł.
Masło: za 1 kg. w hurcie: wyborowe luksusowe 2.40 zł., mleczarskie deserowe II gat. 2.20 zł., mleczarskie solone 1.60 zł., oselkowe 1.30 zł.
Ceny masła w detalu rozumieją się od 10 do 15% więcej cen hurt.
Jaja świeże za sztukę 0.7 zł.

Poradnik samorządowy

1. *Pytanie:* Jeden z Wydziałów Powiatowych prosi o wyjaśnienie następujących kwestyj:

1) Gmina wiejska wymierzyła podatek od prawa polowania Towarzystwu Myśliwskiemu, które od wymiaru żadnego odwołania nie wniosło. Po upływie paru miesięcy gmina wystąpiła do władz skarbowych o wyegzekwowanie wymierzonego podatku. Władze Skarbowe podatku nie ściągnęły, sporządzając akt ubóstwa z powodu tego, że T-wo niema żadnego majątku. Podobne uchylanie się T-wa od płacenia podatku jest złośliwe, bowiem T-wo może wdzierżwiać dość liczne tereny, opłacać rocznie po parę tysięcy tenuty, a na płacenie podatków środków nie posiada. Czy w danym wypadku gmina może wykorzystywać uprawnienie przysługujące jej na mocy art. 62 ustawy z dnia 11.VIII.1923 r. o tymcz. uregul. fin. komunalnych.

2) Jak należy interpretować § 99 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 23.XI.1932 r. wydanego w porozumieniu z Min. Skarbu celem wykonania ustawy z dnia 11.VIII.1923 r. (Dz. Ust. Nr. 113, poz. 937). Paragraf ten brzmi: „Wykonywanie prawa polowania uzależnia się od wykonania zapłaty podatku“. Kto zatem obowiązany jest przestrzegać, czy warunek ten jest wykonywany, czy właściciel terenu, czy też Zarząd Spółki Łowieckiej, czy też organa Zarządu Gminnego. Jaki jest sposób wzbraniania wykonywania prawa polowania na nieopłaconych terenach. Jak należy postępować w stosunku do Towarzystw Łowieckich, które podatku nie płacą a członkowie ich na dzierżawionych terenach polują.

Odpowiedź: 1) Art. 62 ustawy o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych ma zastosowanie do wymiaru podatku, a nie do jego egzekucji. W danym przypadku należy raczej zwrócić się ponownie do Urzędu Skarbowego i — wskazując na dochody, jakie Towarzystwo Myśliwskie otrzymuje z dzierżawy terenów myśliwskich — prosić o skierowanie egzekucji na te dochody.

2) Do przestrzegania, czy płatnik stosuje się do przepisów podatkowych, a w danym razie — czy stosuje się do przepisów § 99 rozporządzenia wykonawczego do ustawy o tymcz. uregul. fin. kom., należy do zarządu tego związku samorządowego, który podatek wymierzył (w danym razie — do zarządu gminnego). Jeżeli płatnikiem jest Towarzystwo Łowieckie, należy mu na przepis § 99 zwrócić uwagę i ostrzec, że — w razie niestosowania się do tego przepisu — zastosowane zostanie rozporządzenie karno-administracyjne.

H.

2. *Pytanie:* Jedna z gmin wiejskich woj. Warszawskiego zapytuje, czy płatnikowi, który w roku ubiegłym wskutek odwołania uwolniony został od płacenia podatku, można obecnie ponownie wymierzyć podatek za tenże rok ubiegły, skoro się okazało, że zwolnienie od podatku nastąpiło na podstawie

mylnej interpretacji przepisów przez władzę odwoławczą; jeśli ponowny wymiar podatku jest możliwy, to na jakiej podstawie powinien być oparty, w szczególności — czy można go oprzeć na art. 99 rozp. Prezydenta R. P., z 22 marca 1928 r. o postępow. adm. (Dz. U. R. P. Nr. 36, poz. 341).

Odpowiedź: Zgodnie z orzecznictwem N. T. A. (wyrok z dnia 27.I.1932 r. L. Rej. 7168/29) przez prawa nabyte, o których mowa w art. 99 i nast. rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o postępowaniu administracyjnym rozumieć należy także prawa, które powstają przez prawomocne orzeczenie właściwej władzy, że na danej osobie nie ciąży sporny obowiązek.

Wobec powyższego uchylenie orzeczenia władzy odwoławczej, o którym mowa w pytaniu, mogłoby nastąpić jedynie w trybie przewidzianym w art. 100 lub 101 rozp. o post. adm. (o ile nie zachodzą okoliczności uzasadniające wznowienie postępowania, przewidziane w art. 95).

3. *Pytanie:* Jeden z zarządów gminnych zapytuje, czy uchwała o przystąpieniu gminy wiejskiej do spółdzielni, której statut przewiduje odpowiedzialność dodatkową członka, wymaga zatwierdzenia przez władzę nadzorczą.

Odpowiedź: Według art. 14 ustawy z dnia 29 października 1920 r. o spółdzielniach w brzmieniu załącznika do obwieszczenia Ministra Skarbu z dnia 16 czerwca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr. 55/1934, poz. 495) członkowie spółdzielni odpowiadają za jej zobowiązania zadeklarowanymi udziałami, a prócz tego ponoszą odpowiedzialność dodatkową, o ile ją ustanowi statut. Odpowiedzialność ta może być ograniczona (w stosunku do udziału), bądź nieograniczona (całym majątkiem). Przystąpienie tedy do spółdzielni stanowi w istocie rzeczy porękę członka za zobowiązania spółdzielni i poręka członka, stosownie do postanowień statutu spółdzielni, objąć może ewentualnie nawet cały majątek członka. Wychodząc z tego założenia, należy uznać, że zgodnie z art. 33 ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 r. o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych w brzmieniu ustalonym obwieszczeniem Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 28 września 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 106/1932, poz. 884), według którego uchwały związków samorządowych w sprawie objęcia poręki wymagają zatwierdzenia władz nadzorczych, przystąpienie gminy wiejskiej do spółdzielni wymaga zatwierdzenia przez właściwy wydział powiatowy. Zaznaczymy, że podejmowanie uchwał w sprawie udzielania przez gminę poręki finansowej należy, w myśl art. 43 ust. (1) lit. l) o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorjalnego (Dz. U. R. P. Nr. 35/1933, poz. 294), do zakresu działania rady gminnej, a nie zarządu gminnego.

W.

Ważne dla wszystkich działaczy samorządowych i społecznych

JUŻ WYSZEDŁ Z DRUKU I-szy TOM

Zagadnień gospodarki samorządu Warszawy

**wydany nakładem Samorządowego Instytutu Wydawniczego
spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Warszawie.**

Na treść I-go tomu „ZAGADNIENI” objętości 267 str. składają się następujące prace:

1. Problem ustroju stolicy — *Maurycy Jaroszyński.*

Autor rozważa sprawę powołania do życia województwa stołecznego, jako odrębnej administracji rządowej i jednostki samorządu wojewódzkiego. Wojewoda stołeczny byłby jednocześnie prezydentem miasta. Obszar nowego województwa objąłby Warszawę, dzisiejszy powiat warszawski i części powiatów sąsiednich.

2. Rola przedsiębiorstw w samorządzie Warszawy — *Alfons Kühn.*

Autor omawia znaczenie poszczególnych przedsiębiorstw Warszawy ze stanowiska społecznego i finansowego oraz wskazuje na podstawowe wytyczne gospodarki przedsiębiorstw użyteczności publicznej.

3. Zagadnienia komunikacji m. st. Warszawy — *Jan Kubalski.*

W pracy tej omówiona została istota trudności komunikacyjnych Warszawy na tle dzisiejszych i przyszłych potrzeb stolicy oraz doświadczeń, poczynionych na tym polu przez wielkie miasta zachodu.

4. Polityka gruntowa Warszawy — *Teodor Toeplitz.*

Autor wskazuje na ścisły związek, jaki zachodzi pomiędzy racjonalną polityką gruntową, a możliwościami rozwojowymi miasta.

5. Zagadnienie mieszkaniowe współczesnej Warszawy — *Edward Strzelecki.*

Autor daje obraz stanu sprawy mieszkaniowej Warszawy w okresie przed i powojennym. Podkreśla konieczność uruchomienia budownictwa mieszkalnego publicznego, przystosowanego do potrzeb i możliwości materialnych ludności niezamożnej.

6. Zagadnienia rozwoju Warszawy i jej regionu — *Stanisław Różański.*

Autor przedstawia wytyczne planu regionalnego Warszawy i regionu oraz podkreśla potrzebę zjednoczenia całej akcji regulacyjnej w rękach jednej organizacji.

Cena 1-go tomu zł. 5 (pięć) za egzemplarz.

**Zamówienia kierować do
Samorządowego Instytutu Wydawniczego sp. z ogr. odp.
w Warszawie, ul. Moniuszki Nr. 1a.**

Regulaminy obrad organów i komisyj Powiatowego Związku Samorządowego

Cena 1 egz. 1 zł.

Wydawnictwo
ZWIĄZKU POWIATÓW R. P.
Warszawa, Marszałkowska 81a

Ważne dla powiatów i gmin o charakterze letniskowym

Na użytek powiatów i gmin
o charakterze letniskowym
Związek Powiatów opracował

Regulamin powiatowej komisji
letniskowo-turystycznej

i Regulamin gminnej komisji
letniskowo-turystycznej